

HETI LAP.

A zentai járás és környékének közlönye.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

EGYES SZÁM ÁRA 5 KR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
SCHVARCZ SÁNDOR
könyvkereskedése,
hová egy a lap szelle-
mi részét illető közle-
mények, mint az előfi-
zetések és hirdetések
is küldendők.
Kéziratok vissza
nem adódnak.

Előfizetési díj:
Egész évre . . . 2 frt
Fél évre . . . 1 frt
Hirdetési díjak:
Egész oldal 16 frt
Fél " 8 frt 50
Negyed " 4 frt 50
Bélyegdíj 30 kr.
Többesrét hirdetésnél
megfelelő engedély.
Nyitólátó petit
sora 10 kr.

A zsidó hitközség tanács- terméből.*

„Minden országnak megvannak a maga zsidói egy, mint azokat a sorstól kiérdemelte“, mondja Franzos Károly Emil.

És e mondás nálunk egészen valóban bizonyult.

A mi városunk azonban a túlnótul megvan áldva oly elemekkel, melyeket egyáltalában meg nem érdemelt.

Egy tanító ügyében, kinek élethoziglan való megválasztása, vagy meg nem választása forog a szőnyegen, vitatkozás fejlődik, mely tisztességes eszközökkel folytatva, nemesnek volna nevezhető; így azonban, a mint az a jelen esetben folyik, semmi egyéb mint egy zsidók közötti viszálykodás.

A legutóbbi közgyűlés oly jellemezhetlen lefolyásúvá vált, hogy lehetetlen volna azt a nélkül megemlíteni, ha csak nem a községnek eljárását, mint megbotránkoztatót akarnók odaállítani. Ez egyszer azonban maguknak a zsidóknak az érdeke tiltja

* Szívesen adunk ezen, álláspontunkkal nagyobb-részt megegyező cikkeknek helyet. Szerk.

egészen hallgatással mellőznünk ez inczidenset. Nem akarunk tehát kiterjeszkedni e helyen arra, vajjon melyik pártnak van igaza.

Minden körülmény között elszomorító jelenség, hogy egy bizonyos clique minden eszközt megragad, hogy a hitközség kebelébe gyűlötséget, czivódást és viszályt hintsen. Ha ezeknek az uraknak a beszédeit végig hallgatjuk, úgy találjuk, hogy nekik nem annyira a tanítói állásnak a kérdése áll érdekükben, mint inkább az, hogy hogyan önkénykedhessenek továbbra is. Ezen urak azok, kik eddig a hitközség elnökében csak azon bábót szeretnék tekinteni, ki csak az ő saját akaratjuktól függ és az ő kegyelmükből csakis azért választott meg elnökké, mert ők maguk méltóságukon alól valóban találták a zsidók között birónak lenni, biráskodni. Olyan emberek ezek, kik a jobboknak akarnak látszani s valójában a rosszabbak, másnak kárán örömlük telik, irigyek, roszakaratauk.

Ily emberekkel szakítani kell. Nyiltan megvallva, mi ismerjük az ily egyének alattomos áskálódásait, s mivel az ilyesfélének soká tartani nem szabad, s mivel mi az édeskesség alá rejtőzött kétszínűs-

get az emberekben gyűlöljük, roszalásunkat nyilvánítjuk ki az e mozgalom élén állónak és kárhóztatjuk azokat az eszközöket, melyeket születésénél fogva elfoglalhatónak képzelt diktátori állásának gyakorlására használ, mihez azonban úgy chic-je, valamint képzettsége hiányzik.

Vannak azonban még módok arra, a melyeket megragadva, idejekorán takarodót fúhat, van még idő annak a beláthatására, hogy oly tüzet szít, a melynél saját szárnyait is elégeti. Azért jóakarattal tanácsoljuk, úgy a hitközség nyugalma, mint az illető kolompos önérdékében, fontolja meg, hogy a hamis játék bűn, a mely önmagán hoszulja meg magát. Mára legyen elég ennyi.

M. A.

Iskolaszéki ülés.

A f. hó 13-án tartott iskolaszéki ülésen a következő főbb tárgyak fordultak elő:

1. Hagyó Emilia közs. tanítónő indokolt kérelmére az alsóvárosi leányiskolától a beltéri I. II. III. egyesített leányosztályhoz, Blázsovitné T. Viktória a beltéri I. II. III. leányosztálytól az alsóvárosi leányiskolához helyeztetett át.

2. Felolvasatott és tudomásul vétetett-

TÁRCSA.

A mi ozélunk.

(A zentai iparos-segédék „önképző-egylete“ helyiségének f. hó 21-én tartott megnyitása alkalmával felolvasa: Biró János.)

Motto: „Segíts magadon és az Isten is megsegít!“

Ha meggondoljuk, hogy egyletünk, e jeles intézmény iránt nemcsak társadalmunk minden osztályában mily meleg az érdeklődés, — de annak idején mennyi áldozatot, mily fáradságot hoztak egyesek érte: — vajjon nem-e telik meg méltán keserűséggel ez intézmény jóakaró vezetőinek keble, látva azon érdeklötenséget, melyet épp azok tanúsítanak intézményünkkel szemben, kiknek leginkább érdekükben van annak erős alapon nyugvó fennállása, kik jöllehet kedvező anyagi helyzetben vannak ez idő szerint, de kik legkevésbé fontolják meg azon örök igazságot, hogy: „a halandó előtt a jövő titok.“

Városunkban, hol több mint 200 iparos segéd működik, nem-e szomorú azon tényt konstataálni, hogy ezek közül alig 40 tagot számlál egyletünk, s azt is csak a névsorban, mert e negyven közül is alig 5—6 látogatja a helyiséget oly czélból, hogy ott az önképzésre irányuló dolgokat míveljen.

Nem jobb-e a munkaszüneti időt e helyen eltölteni, mulatva okulni, olcsó pénzen a szabad órákat önművelésre fordítani, mint korecsmai tivornyákban, különféle feslett társaságokban meg-

csalatásnak, kizsebeltetésnek tenni ki magát, a keserves fáradsággal, izzadással keresett hetibért meggondolatlanul elfecsérelni, gyakran az egészség és mindenkor a tisztesség árán!

Egyletünkben megtalálhatni mindent, mi a fáradságos üdítésére, a kedély felvidítésére és a szellem táplálására jótékonyan és ártatlanul hat egyaránt; míg amott csupán kedélyre és erkölcsre egyaránt kártékony, főfájást okozó, munkakedvet öllő mámort.

Kevés gondolkozással igen szembeötlő e kettő közötti óriási különbség!

Épp ezért kellene minél tömegesebben iparos ifjuságunknak egyletünk zászlaja alá sorakozni. Felkeresni itt az önművelődés eszközeit, melyek a kezdet nehézségeivel küzdő egyletünkben ha ez idő szerint is már tömegesen állanak rendelkezésre, mégis gyarapítani kell azokat tehetségünk szerint. Ki ezt elmulasztja vétkezik először önmaga ellen, azután a haza és az Isten ellen!

Ha intézményünk kitzított nemes czéljai között az önszegélyezés eszméjénél egyebet nem is karolt volna fel, iparos-segégeinknek akkor is egytől-egyig zászlónk alatt kellene lenni, mert ugyan van-e társadalmunk valamely osztálya annyira utalva ez intézmény jótéteményeire mint az iparos? Nincs! Mert ha valamely véletlen, balcsét, betegség, stb. által — ha csak rövid időre is munkaképtelenné válik, — minthogy az iparos kereseti forrását két keze munkája képezi — emberbaráti könyörületre szorul. Míg a katonai, tanügyi, vagy tisztviselői pályán működők ily eselyek

ellen nyugdíjtörvényeink által vannak biztosítva, addig az iparos, mint saját sorsának szabad ura, e tekintetben egészen magára van hagyatva. S minthogy az ilyen eshetőségeknek senki sincs úgy kitéve mint az iparos, nem-e legindokoltabb a társulás eszméjének ez irányban való terjesztése. S ha áll ez az iparosokra nézve általában, annál inkább áll a segédekre nézve.

Egyletünk a „segíts magadon, az Isten is megsegít“ elvénél fogva kölcsönös gyámolítást kíván gyakorolni tagjaival szemben, emélfogva ha erős alapon fog nyugodni, úgy kiszámíthatlan jótéteményt fog az iparos-segégekre, illetve a tagokra gyakorolni.

Nem kell tehát sajnálni a filléreket ezen intézménytől, mert az csak kölcsön adatik. A sors mindnyájunkkal szabad lévén egyaránt „ma nekem, holnap neked“ lehet szükséges a segély. S ha más példáján nem okulunk, később — magyar ember módjára — „a magad kárán tanulsz.“ És mert „jobb adni mint kérni“ nyujtsunk segélyt az arra szorultaknak, s őrizkedjünk attól, hogy magunk szoruljunk reá.

Az ipari verseny mostani nagy harcában, midőn az iparosok egymással, úgy nagy iparos-társakkal, valamint az iparos államok is egymással szemben folytonos küzdelemteljes háborút viselnek, a munka és tudomány nemes fegyvereivel: az iparos-pályán a vasszorgalommal párosult kitartáson felül kiváltképen takarékoságra van szükség. Az iparnak egyik legfontosabb elve a versenyképesség. A versenyképességet többféle uton

a megyei közig. bizottság fegyelmi választmányának azon határozata, melyben György Alajos közs. tanyai tanító állásától fegyelmi uton elmozdítottak mondatik ki.

3. A kir. tanfelügyelőség megkeresésére megbízott az elnökség, hogy a Kadvány-féle iskola felépítéséhez s ugyanoda a rendszeres tanítói állomás szervezéséhez szükséges lépéseket a tek. városi tanács közvetítésével a városi képviselő testületnél mielőbb tegye meg.

4. A felszerelésre városi költségvetésileg fölvevett 300 forint hova fordítása tárgyában benyújtott igazgatói javaslat értelmében a beltéri I. II. III. egy. fiu- és leányosztályok, továbbá a felsőhegyi, adahatári, Molnár-féle és tornyosi tanyai iskolák fali olvasó-táblákkal és szemléleti képekkel fognak ellátni.

5. Kuthyné-Dubniczky Veron polg. isk. segéd-tanítónő azon kérelmével, hogy rendes tanítónővé léptetessék elő, elutasított többi közt azon okból, mert az intézetnél jelenleg rendes tanítónői állomás nincs üresedésben.

6. Bemutattattak a f. tanévi népiszkolai vizsgálatok eredményét feltüntető minősítvényi táblázatok. Elnök indítványára a kiküldött vizsgálati elnököknek népiszkolai tanügyünk fokozatos szép fejlődését feltüntető relációi örömdetes tudomásul vettek.

7. Szigethy István h. kántor részére fentartott tanyai tanítói állomás végleges betöltése határozattá emeltetett s utasított az elnökség, hogy a kérdéses állomásra a nyilvános pályázatot a „Néptanítók Lapja”-ban haladéktalanul tegye közre.

8. Az igazgató javaslatára a nyugalmazás folytán üresedésbe jött németnyelv-tanítói állomás újjászervezése kimondott. E helyett ugyanis háziipar-tanítói állomás lesz szervezve, ezen állomással járó teendők lesznek az elemi népiszkola felsőbb osztályainak mindkét nembeli növendékeit a nálunk haszonnal üzhető háziiparágakba bevezetni, továbbá a fanemesítés, konyhakertészet, virágtenyésztés- és méhészetből rendszeres oktatásban részesíteni s előforduló esetekben helyettesítéseket végezni. Indokolásul felhossa a javaslat, hogy a most kínálkozó alkalom a legkedvezőbb arra

nézve, miszerint a legfontosabb nevelési eszköz: a munka — a tantervbe való helyes beillesztés által — nálunk áldásosán érvényesüljön.

9. A polg. leányiskola III. osztályának megnyitása tárgyában határozottatott: Helyiségül ideiglenesen a tanítónők szobája jelöltetik ki, melynek bebutorozására a tek. tanács felkértek; egy a nyelvészet-történet-tudományi szakcsoportra képesített segéd-tanítói állomásra a pályázat kihirdették. Illetmények: 400 forint évi fizetés, 150 forint lakáspénz és irodai átalány. Kikötetik az egy évi próbaidő; megemlítetik a pályázatban, hogy eredményes működés esetén alkalmilag nincs kizárva a rendes tanítónővé való előléptetés lehetősége s ha a megválasztandó a zongorából és műenkeből képes rendszeres oktatást adni, jelentékeny mellékjövedelemre is számíthat s mivel e tanterv kezébe lesz letéve a polg. iskolai németnyelv-tanítás, pályázóktól megköveteltetik a németnyelvnek szó- és írásban való teljes bírása. Sürgősen megkeresetik a tek. tanács, hogy a pályázati hirdetésnek a megyebizottsági jóváhagyás előtt való közzétételének kieszközölésére az illetékes megyei hatóságnál a szükséges lépéseket megtenni sziveskedjék.

10. Végül dr. Révay János megújított indítványára értelmében megkeresetik a tanács, hogy a felsőhegyi tanyai iskola elválasztására s a harmadik ovoda felállítására a jövő évi költségvetés összeállításával figyelemmel lenni sziveskedjék.

Két tanügyi értesítő.

Az iskolai értesítők, melyek arra vannak hivatalva, hogy a tanügyi állapotokat a nagy közönséggel megismertessék, azon kétes szerencsében részesülnek, mint az „Előszók” t. i. hogy nagyon kevesek által olvastatnak végig. Pedig megérdemlik a köznevelődés barátainak teljes érdeklődését. Városunkban évenként három tanügyi értesítő lát napvilágot, u. m. a gymnáziumé, a népiszkoláké s az ipariszkoláké. Mi ez alkalommal csak a két utóbbiról akarunk szólni, fentartván magunknak, hogy más alkalommal a harmadikról is szólhassunk.

A közs. népiszkoláknak t. Czehe Győző ig. ur

által nagy gonddal és szakértelemmel szerkesztett értesítője 157 lapból álló vastag füzet, mely kiterjeszkedik a népiszkolák történetére, azoknak belső életére, a közs. iskolaszék s a tanítói testület működésére, megismerteti a szülők tájékoztatása végett a polgári leányiskolának a magas minisztérium által kiadott új tantervét, a népoktatási tanintézetekben használt vezér- és tankönyvek jegyzékét, felvilágosítást nyújt az iskolaszék által kezelt pénzalapok állapotáról, stb.

Mindmennyi fontos cikk, melyek mindegyike külön-külön is érdekelhet bennünket. A történeti részben megemlékezik nevezett igazgató az új iskolaszék megalakulásáról, a tornatanítás behozataláról, a tanyai iskolákban a fanemesítés és konyhakertészet tanításának rendszeresítéséről, s a mi legfőbb, a polg. leányiskolának 4 osztályúvá történt kiegészítéséről. — Az iskolák belső életére vonatkozó közlemény, feltünteteti a tanulók egészségi állapotát, az iskolai fegyelmet; de feltünteteti egyszersmind azon szomorú körülményt is, miszerint a tanulók létszáma, a városi tanács buzgalkodása dacára sem felel meg a törvény azon magas célzatának, hogy minden polgár megszerezze az elemi ismereteket, továbbá, hogy a város minden erőfeszítése mellett sem volt képes mindeddig elegendő tantermet nyitni és állomást rendszeresíteni, de a haladás itt és ott is megvan.

A könyvtárak jelentékenyen gyarapodtak. Iskolai takarékpénztárt Bakody Márton városi tanító kezelte. A tanító testület ülésén szakmai referádák is szoktak felolvastatni, melyek élénk eszmecsere adnak alkalmat. Ezen üléseken számos értekezés olvastatott fel nagyon fontos pädagogiai és didaktikai kérdésekről. Megláthatjuk azt is az értesítőből, hogy a tanítói testület a kegyelet oltárára is áldozott, midőn Gáspár tanfelügyelő és Gönczy állam titkár urak jubileumához meleg hangú sürgönyeikkel hozzájárultak.

Ez értesítőben méltán emeli ki szerkesztő az iskolaszéki elnököknek, Mikosevics József urnak buzgóságát, s elért sikereit, s méltán reményli tőle s az iskolaszéktől, hogy a jövőben is hasonló gyarapodás és előmenetel legyen konstatalható.

E sorok íróját pedig arról győzte meg az értesítő, hogy Czehe igazgató úr mozgató szelleme kiváló szakértelme és odaadó munkássága is okvetlenül megkivántatik ahhoz, hogy a tanintézetekben a nevelés-oktatás a törvény intenciójának megfelelően.

fokozhatjuk, nevezetesen: a feldolgozandó anyagnak minél olcsóbb áron való beszerzési források ismerete által. Továbbá a munka megtakarítása és az erre vezető tökéletes számviteli beszerzése és ezek beszerzési forrásai ismerete által stb. Mindezeknél nem kevésbé fokozza a versenyképességet a takarékoság. Takarékoság az anyagban, a munkában, az időben, a személyes és háztartási igényeknek lehető megszorítása.

Keves kivétellel minden iparágban vannak évszakok, a melyekben az virágzik, ellenben van idő, a mikor az pang. Sőt vannak iparágak, a melyek üzletmenete az évek 3-4 hónapjára szorított. Ezen „jobb” időkben kifejtett szorgalmunk gyümölcsét tehát meg kell őriznünk, hogy a „rosszabb” időkben legyen mire támaszkodnunk, hogy kitartásunk legyen az egészséges verseny folytatására. „Egészséges verseny!” Hát van nem egészséges verseny is? Van igen is! És ez legalább a nem takarékos egyéneknek szokott beállani, a „rosszabb” időkben, a midőn kitartás hiányában beáll a szükség és kész áruikat a világos kárral, saját és mások megrontásával kényszerülnek eladásra kínálni. Ez a nem egészséges verseny, mely az üzlet megsemmisítését vonja maga után csakhamar. Van tehát egészséges és nem egészséges verseny. Az első, a takarékosággal párosult kitartással bíró verseny: fejleszté az ipart, emeli az üzletet és annak existenciáját biztosítja. A másik: zsihasztja a munkakedvet, emészti az üzlet-tökét és elsodorja az üzletet a föld színeről. Ezeket kell első sorban tehát szem előtt tartani ipa-

ros-ifjaink, mint leendő ipartűző mestereknek. De eltekintve ezektől, mint segédeknek is takarékosoknak kell lenniök, ha saját érdekeiket jól felfogják. Ha megvizsgáljuk azon panaszos ügyeket, melyek az iparos-segédnek és munkaadóik között az ipartestületi békéltető-bizottság előtt felmerülnek: tíz eset közül kilencz bizonyosan onnan ered, mert a segéd a munkaadónak adása a munkájára felszedett kisebb-nagyobb összegű előleggel. És ezen surlódások rendszeresen azzal nyerne megoldást, hogy noha a segéd a törvényes felmondási időt kitöltötte, bármennyire szeretne, talán jobb műhelybe, jobb vállalatba és jobb keresethez jutni: nem szabadulhat azon helyről, hova adóssága által kötve van. És habár ezek közül a legtöbben úgy vélnék magukat e kötelek alól feloldatni, hogy — új adósságsinálással — hitelező munkaadóját készpénzzel elégitnék ki: nem lehet, mert a munkaadó nem „kölsönt”, adott a segédnek, hanem „munkabér előleget”, melyet csak munka által lehet leróni.

Vegyük csak szemügyre egy kissé ezen állapotot és nézzük hol van itt az egyéni szabadság? Hol van itt a függetlenség, a melyet a segédek maguknak tulajdonítani szeretnek? Itt a szabad mozgathatóság, a szabad önrendelkezés bilincsekbe van verve és e bilincsekből igen nehéz a szabadulás. Ezen állapotból következnek aztán a surlódások, az egymás iránti többé-kevésbé méltánytalan és igazságtalan követelések, az egymással való dacolások. És itt — a természet törvényéből kifolyólag mindig az erősebb győzve — ren-

desen a segéd huzza a rövidebbet, mert az is természetes, hogy mindenhol az adós a gyengébb.

Mindezeknél fogva tehát világos, hogy az iparos-segéd jól felfogott érdeke azt követeli, hogy munkaadójával szemben mindig ő legyen megkeresett munkabér követelésben. Az ilyen segédnek a munkaadójával való viszonya mindig kedvezőbb amazénál. Az ilyen segéd a műhelyben bizonyos tiszteletben, bizonyos kedvezményben részesül, mert ez szabad és független ember minden perczen felmondhatja a munkaviszonyt.

A kedvező anyagi viszonyok között élő fiatal ember helyzete minden körülmények között kedvezőbb. Az tisztesegebb külsővel is bírva, neki minden megjelenése, minden fellépése bizonyos tekintélyt kölcsönöz, iránta bizonyos tiszteletet gerjeszt környezetében. Ezen kedvező helyzetet pedig legfőképpen a takarékoság által érheti el. A munkaszeretettel elért anyagi eredményeket meg kell tudni becsülni. A ki azt megbecsülni tudja, az azt nem fogja elpazarolni, hanem előrelátóan a körülmények rosszabbra fordulhatását is számba véve igyekezni fog keresményét összegyűjtve, megtakarítva jó anyagi helyzetét, egyéni szabadságát mindenkorra biztosítani, azt a bekövetkező mostoha viszonyok ellenében is megvédeni.

A takarékoságnak a fentebbi előnyeinek kívül még más fontos haszna is van, tudniillik ez nagyon fokozza a keresetkészséget is. A hogy ennek ellenkezője, a tékozlás kétszeres kárral, ez megfordítva kétszeres haszonnal jár. Mig a könnyelmű ember tivornyák között fecserli pénzét, lelki és

A másik értesítő az államilag segélyezett ipariskoláé, melyet szintén Czehe Győző igazgató ír szerkesztett. Az értesítőt értekezés nyitja meg Bakodi Márton iparisk. tanítótól ily ezimén: Iparoktatásunk eredménye 4 év után. Az értekezés az iparos-oktatásnak általánosan érzett bajait sorolja fel, s ezen bajok orvoslására gyógyszerert is ajánl. Ajánlatos volna, hogy az iparos urak minél számosabban olvassák el.

Azonban szeretnénk volna, ha az értekezés világosan rámutat vala az iparos-oktatásnak a meglevő körülmények közötti legfőbb akadályára, a mi nem egyéb, mint az iskolalátogatás elhanyagolása, vagy, helyesebben: a tanoncoknak az iskolalátogatástól való elvonása a mesterek által.

Világosan mutatja ezt a mulasztások statisztikája. — Ennek okát itt most nem tárjuk fel; annyi azonban bizonyos, hogy ha feltárnók: azaz iparos mesterek tetemes részére nem lenne hízélgő.

A történeti rész az ipartanodai bizottság munkálkodásának felsorolását foglalja magában. Intézkedésére a tanoncok könyvekkel s tanszerekkel láttattak el; a tanoncok mulasztásai a t. városi tanácshoz havonként betérjesztettek; tagjai az iparisk. látogatására kiküldettek. Megindította egy alsófokú kereskedelmi iskola létesítéséhez a lépéseket; beszerezte a Vidéky-féle nagybecsű módszeres rajziskolát, melyben az ipariskola tananyaga teljesen fel van dolgozva, s melynek alapján haladva, rajztanítóink biztosabban haladhatnak e fontos tantárgy kezelésénél.

Az oktatás érdekében a tanoncz-szerződötető ipartestületi előljárásságnak 8 pontból álló, igen helyes javaslatot nyújtott át, stb.

A tanulók egészségi állapota kitünő volt. Kiemeltetik az igazgató által a városi főorvos és alorvos urak érdeme, kik a trachoma megakadályozásában dicséretes buzgalmat fejtettek ki. Dicsérettel kell kiemelnünk az értesítő alapján Kleonoczky Pál asztalos mester urat, a ki az ipartanodai bizottság feltitmulhatlan buzgósa, lelkes elnöke t. Szekfü György városi főjegyző ur után az iskolát legszorgalmasabban látogatta.

A tanulók rajz- és kézimunka-kiállítására a közönség nagy érdeklődése mellett jun. 29-én tartott. Dicső oklevelet nyert 12 tanuló, egy-egy ezüst frt jutalomban részesült 16 tanuló, egy-egy arany jutalomban részesült 2 tanuló, az ipartanodai bizottság elnökének szives gondoskodásából, Kár, hogy a mesterek nem engednek időt s nem adnak anyagot a tanoncoknak, hogy e nagyfontosságú kiállításokban számosabban részt vehetnének.

testi erejét a multság mámorába öli, munkakedvét a következő — gyakran több — napra elvesziti, addig a takarékos ember üres idejét a fáradt test és lélek üdítésére és pihentetésére fordítja s a mellett, hogy megmaradt a pénze, másnap reggel jó munkakedvvel, pihent erővel munkához lát, mi által keresetét és becsületét egyaránt gyarapítja.

Végül, hogy a takarékoság mellett se legyen megfosztva az iparos-segéd, illetve egyletünk tagja a fiatal kedélynek szükséges ártatlan mulatságtól, gondoskodva lön egyletünk szervezésekor az önképzésről is, ha ez idő szerint még nem is minden igényeket kielégítőleg, mely körülmény annak tulajdonítható, hogy az iparos-segéd körében egész indokolatlanul, nem nagy az érdeklődés, mégis egyletünkben a lélek és erkölcsre ártatlan, kedélyes időtöltést megtalálhatni a nélkül, hogy ez az erszénynek, egészség-, munkakedv- és becsületnek legkevésbé ártana.

Imitt vázoltam új intézményünk czélját, melynek megvalósítására vállalkoztunk s az ebben felsoroltakat megvalósítandó nem csekély segélytinkre lehet a helyi iparos-osztály minden egyes tagja s én hiszem is, hogy úgy az iparos-főnökök, mint az azok üzleteiben működő segédek átérve nemes irányu törekvésünket, nem fog a még gyenge alapon nyugvó egyletünk csirájában elenyészni.

Adja Isten, hogy úgy legyen!

A jövő tanévre szóló értesítést kiválóan ajánljuk az iparos mester urak figyelmébe.

Azzal az óhajjal zárjuk be e hézagos ismeretést, (mely inkább az értesítő elolvasására akarja fellívni az érdekelte közönséget) hogy szöb-ban forgó intézetek vezetői t. Mikosevics József t. Szekfü György és t. Czehe Győző urak az eddigi buzgósággal és szakértelemmel soká működjenek városunk legnemesebb ügyének terén!

Helyi és vidéki hírek.

— **Uj részvénytársaság.** E hó 15-én d. u 2 óraker tartotta alakuló közgyűlést a „Takarékos és Hitelrészvénytársaság.” A gyűlésen a részvényesek, kik nagyobb részét a „Zentai hitelszövetkezet” törzsbetevőiből állanak, szép számmal jelenetek meg és dr. Fülöp Adorján urat kérték fel ideiglenes elnökül. Dr. Fülöp ur az iránta tanusított bizalmat megköszönve, elfogalá az elnöki széket, üdvözölte a megjelent részvényeseket és a gyűlést megnyitottanak nyilvánítá. Konstatálta erre, hogy az alapítók által 800 db 50 frtos részvényre kibocsátott aláírások túljegyzésben részesültek, melyek szabályszerűen redukáltattak. Fölolvastott ezután az alapítók által kidolgozott alapszabály, minek elfogadása után az id. elnök, a részvénytársaság törvényes megalakulását kimondván, a közgyűlést felkéri az igazgatóság elnökének megválasztására. Elnökül egyhangulag dr. Glüksthal Adolf ur választott meg. Elnök a kitzított napirendet folytatja: vezérigazgatóul Scheinberger Dagobert urat; igazgatósági tagokul: Boromissza János, dr. Fülöp Adorján, Singer Sándor és Schvarecz Sándor urakat; továbbá felügyelőbizottsági tagokul: Frankl Henrik, Jakobovits Ármín, Braun Soma és Hirschenhauser Manó urakat; végre hitelbírálókul: Borgyosky Ácza, Barsi István Mihály, Barsi István, Csabai István, Deutsch Farkas, Olajos Mihály, Kleonoczky Pál, Polyák Mátyás, Polyák Mihály, Klein Dávid, Burány Illés, Tomits Ráda, Tóth János Szuszogó, Schmidt Ernő és Vargha József osárdás urakat, kiket a közgyűlés egyhangulag elfogadott. A közgyűlés több apróbb ügyek elintézése után az elnök elzetésével oszlott szét.

— **Ma délután az izr. hitközség** ismételten rendkívüli közgyűlést fog tartani, mely valóban „rendkívülinek” ígérkezik, mi annál is többet akar jelenteni, mivel a hitközség közgyűlései rendszeren* zajosak szoktak lenni. E közgyűlés hivatása a hitközségi elnök és a választmány többsége között kitört vizsaly egyengetését eszközölni. Kivánjuk, de nem remélhetjük, hogy a választmány által előidézett differenciák kiegyenlítettének.

— **Vettük az ujvidéki kir. kath. magyar főgymnázium tudósítványát az 1887—88-iki tanévről.** A tudósítványt a főgymnáziummal kapcsolatos táp- és nevelő-intézetéről szóló jelentés nyitja meg. (Erről hozott már bővebb jelentést lapunk múlt heti száma.) Örvendetes jelenségtől annyit ki kell emelnünk, miszerint egy teljes internátus (benlakás) létesítéséhez a lépések megtétettek, közölve van a tanári kar, mely a hitoktatákon kívül 16 tagból állott. A végzett tananyag. A rendkiv. tantárgyak, u. m. a francia nyelv, horvát, szerb nyelv, szabadkézi rajzolás, műének elvégzett tananyaga. A felsőbb osztályokban feladott magyar és német nyelvi feladatok. Ezután következik a tanulók nevsora s érdemsorozata. Beiratkozott összesen 218 tanuló, elhalt 1, elmaradt 20., érettségi vizsgálatra jelentkezett 10, ezek közül az érettségit letette 6, visszautasítottatott rövidebb-hosszabb időre 4. Közölve vannak az érettségi vizsgálatra kijelölt írásbeli tételék is. Közölve az ösztöndíjas és jutalmazott tanulók. Továbbá a könyvtárak, tanári és ifjúsági; természetani, természetrajzi és a rajz-szertár az évi gyarapodása. Közölve van a „Segély-alap” állása, mely a kilenczedik tanév végén 7155 frt 70 kr. mi nem csak a „közönség éber hazafiságának” hanem a tanári kar buzgó működésének is szép bizonyítéka. Adja a mindentudó, hogy a tervbe vett teljes internátus mielőtt létesüljön és virágozva fejlődjék. Az ifjúság működésének nagyon élénk képet tüntetik fel az önképzőkörü működés adatai. Beadott 79 dolgozat: 44 önálló mű: 35 bírálat, 16 részesült kitüntetésben, 6 dicséretben. Volt számos szavalati előadás két verseny szavalattal; valamint a szabad előadás-

ban való gyakorlás kedvéért 4 vitatétel megvitalása. Különösen e két utóbbi tesz az önképzőkör vezetőjének helyes tapintatáról tanuságot. Végre közölve vannak az intézet történetéhez tartozó adatok valamint tudni valók a nagyközönség számára.

— **Az ujvidéki „Jó szív” ünnepély valóban ritka szép eredményt mutat fel.** Bevétel: 1) Az izr. nőegylet egyes tagjainak szives közreműködésével az I. ujvidéki nőegylet — a betegség által gátolt elnököt helyett Schreiber Josefne úrhölgy páratlanul lelkes és buzgó vezetése alatt — belépti és sorsjegyek után beszolgáltattott: 285 frtot, — felülfizetéskép: 379 frt 30 krt, — magyar esárda jüvedelmeül: 517 frt 78 kr., 2) a szerb nőegylet belépti és sorsjegyekből: 180 frt, — a szerb esárdából 257 frt 48 krt, 3) a czukrászdából 170 frt 4 kr., 4) a szerencse bazárból 166 frt 10 kr., 5) a dohánytözsdeből 149 frt 13 kr., 6) a virágcsarnokból 195 frt 95 kr., 7) a pénztárnál befolyt: 348 frt 50 kr., 8) el nem vitt nyeresémtárgyak árverezéséből: 26 frt 5 kr., — összesen: 2675 frt 33 kr. Kiadás: 526 frt 95 kr. marad tiszta jüvedelem: 2148 frt 38 kr.

— **Sok a tanítónő.** Trefort miniszter körrendeletet intézett a tanítóképezdekhez s e rendeletben tekintettel arra, hogy valamint az állami egy a felekezeti tanítóképző-intézetek jóval több tanítónőt szolgáltatnak, mint a mennyire tényleg szükség van; s daczára a szaporulatnak, a fölvételre jelentkezők oly nagy számban tödülnek az intézetekbe, hogy a valóban a tanítónői pályára valók és ösztöndíjra érdemesek kiválasztása tetemes nehézséggel jár; ennél fogva az ingyenes ellátásban részesülő növendékeknek az állami tanító-nőképezdek első osztályába leendő fölvételét a jövő tanévtől kedve megszünteti és elrendeli, hogy jövőre minden bennlakó növendék a tanév tíz hónapján át nyerendő teljes ellátásért mérsékelt díjat, még pedig Budapesten 300, vidéken 210 forintot fizessen. E növendékek számíthatnak arra, hogy a felsőbb osztályokba való felmenetel alkalmával, az első osztályban tanusított előmenetelök és magaviseletök alapján, a rendelkezésre álló javadalom mértékéhez képest a tartási díj alól egészen, vagy részben fel fognak mentetni.

— **Az iparosságok tanulmányi kiküldetése tárgyában az országos iparegylet felhívást tesz közzé,** melynek tartalma főbb vonásokban a következő: Fogl E. magyar származású bécsi gyáros a kereskedelmi miniszteriumhoz megfelelő öszszegget küldött ama czélból, hogy azzal művezetők és iparosságok küldessenek ki a bécsi jubileumi iparkiállítás tanulmányozására. Az öszszeg felhasználása az iparegyletre levén bizva, az felkéri mindazokat a művezetöket és iparosságokat, kik a jelzett kiállítás tanulmányozására kiakarnak küldetni, hogy kellően felszerelt folyamodványaikat aug. 5-ig küldjék be az egylet Uj-utczá 4. sz. a. való irodájába. Azok, a kiket az iparegylet folyamodásai alapján kijelöl, Bécsbe szóló menettérti jegyet, Bécsben három napi ellátást s napidíjakat kapnak. Egyelőre 100-an küldetnek ki. Vidékiek szintén pályázhatnak.

— **Maradékon egy szlavoniai magyar lakosságú helységben a magyarok tanítót keresnek.** A magyaron kívül a német és horvát nyelvben is jártasnak kell lennie; fizetése 600 frt s szabad lakás. Mindenesetre szép vonás az ottani magyar testvérektől, hogy aldozattal is iparkodnak anyanyelvöket megtartani, másrészt szép hivatása leendő a megválasztandó tanítónak is az által, hogy véreinket anyahazájukhoz való hű ragaszkodásban megörzi.

A személyszállító hajók menet rendje.

Szegedről Zimonyig minden vasárnap, kedd, és csütörtökön reggel 5 óraker.
Szegedről Tételig minden vasárnap, hétfőn, kedd, szerda, csütörtök, és pénteken reggel 5 óraker.
Zentáról Zimonyig minden vasárnap, kedd és csütörtökön reggel 1/2 8 óraker.
Zentáról Tételig minden vasárnap, hétfőn, kedd, szerda, csütörtök, és pénteken reggel 1/2 8 óraker.
Zentáról Szegedig minden vasárnap, hétfőn kedd, szerda, csütörtök, és pénteken, reggel 1/2 9 óraker.
Az ügynökség.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Schvarecz Sándor.

A zentai határban, a likasi völgy-
parton levő 200 lánosz szállási földünket

egészben

vagy

10 LÁNCSZOS

RÉSZLETEKBE

több évi részletfizetésre

szabad kézből örök áron áruba bo-
csájtjuk.

Venni szándékozók velünk szemé-
lyesen Csantavéren értekezhetnek.

Basch Herman és Albert

FÉNYKÉPÉSZET.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, miszerint
4 év óta fennálló

fényképeszeti műtermemet

ősz-utcza (Györgyovánszky-utca) saját házamba — a
Hacker-féle háznak átellenében — helyeztem át.

Midőn ezt a m. t. közönség tudomására hozom,
kérem eddigi bizalmát részemre továbbra is fenntartani és
becses megrendeléseit minél gyakrabban megújítani,

Tisztelettel

RENNER JÓZSEF,
fényképész.

Kriegl József egyedül valódi angol csoda balsama.

A legrégibb jónak tapasztalt a mellett legolcsóbb,
külsőleges és belsőleg használható általános házi gyógy-
szer csak akkor valódi, ha az üveg ezen ha-
sonló szöveget tartalmazó védjeggyel ellátott papírba
van becsomagolva és egy oly fémkupakkal van lezárva,
melyen e czég „Gyógyszertár a Védangyalhoz Pre-
gradában” van rásajtolva.

12 üveg ára 1 frt, 60 üveg = 5 tucat ládá-
val együtt bérmentve 4 frt 90 kr.

An die Schntzengel-Apotheke Pregrada, déli vasút.

Egy tuzaton alul nem küldetik és csak utánvét-
tel, vagy az összeg előre beküldése mellett. — Pontos
címezés kéretik. — A védjegy szövegét tessék figye-
lembe venni, melynek hamisítói perbe fogadtatnak.

A legtöbb gyógytár raktárt tart belőle.

MINDENKI

1200 frt évi jövedelmet biz-
tosíthat magának törvénye-
sen megengedett dijsorsje-
gyek részletfizetésre való
eladásával. Tudakozódások
FUCHS H. váltóházához
Budapest Dorottya utca 9. sz.
alá intézendők.

Szerb levelezés és nyomtatványok is.

6623-ik szám.
kig, 888.

Zenta város Tanácsától.

Hirdetmény!

Zenta város képviselő testületének folyó évi ju-
nius hó 22-én 156. sz. a. kelt határozata folytán ezen-
nel közhírré tétetik, miszerint a város tulajdonát ké-
pező egy darab 16 lóerejű fekvő henger alakú

gőzmozgony kazán

a hozzátartozó

vizszivattyúval együtt

mely folyó évi ápril hóban lett a kir. építészeti hiva-
tal által hidegviznyomással 5 atmoophára működő
képessegre megvizsgálva és engedélyezve nyilvános

árverés útján legtöbbet ígérőnek eladatni fog.

Miről árverezni kívánók azon hozzáadással érte-
sítettnek, miszerint az árverés f. évi augusztus hó 5.
napján d. u. 3 órakor a városház nagytermében fog
megejteni, melyre vonatkozólag írásbeli zárt ajánlatok
kellőleg felszerelve és a kikiáltási 1000 frt árnak meg-
felelő 10% óvadékkal ellátva az árverés napjának d.
e. 11 órájáig a városi tanács iktató hivatalában fo-
gadtatnak el; az árverési feltételek pedig naponként
a hivatalos órák alatt PAPP ANTAL gazd. tanácsnok
hivatalos helyiségében szemlélhetők meg.

Zentán, 1888. évi július hó 17-én.

WUITS SÁNDOR,
h. polgármester.

**A legjobb s legolcsóbb
savanyuviz a**

Regedei
Radkersburgi
savanyuviz.
(Stefánia forrás.)

Borral, vagy gyümölcs-szörppel
keverve páratlan üdítő ital.

A légeső-, vagy a gyomor hurutos bán-
talmainál legjobb eredménnyel
használtatik.

**Másfél literes palaczk ára 20 kr.,
kisebb palaczk aránylag olcsóbb.**

Főraktár Zentán

SINGER M. FIAI

fűszerkereskedésben.